

Riksdagen
Uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2014/15:33

Onsdagen den 29 april

§ 1 Utrikes frågor – handel

Närings- och innovationsminister Mikael Damberg
Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
utrikes frågor – handel den 21 november 2014

Återrapport från informellt ministermöte den 24–25
mars 2015

Information och samråd inför möte i Europeiska un-
ionens råd för utrikes frågor – handel den 7 maj 2015

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag välkomnar näringsministern, statssekreteraren och
medarbetare.

Det är nu handelsrådet. Först vill jag fråga ministern om
han vill ge några muntliga kommentarer utöver de skriftliga
på återrapporteringen från mötet den 21 november och det
informella mötet den 24–25 mars.

Anf. 2 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):
Ingenting särskilt.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi går rakt in på dagordningen. Det gäller dagordning-
spunkt 3, Förhandlingar mellan EU och USA om det transat-
lantiska partnerskapet för handel samt tvistlösning.

Anf. 4 Närings- och innovationsminister MIKAEL
DAMBERG (S):

Vid FAC handel den 7 maj står TTIP som en diskus-
sionspunkt. Senast riksdagen blev informerad om TTIP var
inför mötet i FAC den 21 november 2014. Förhandlingarna
har under det senaste halvåret gått in i en mer krävande
teknisk fas. En nionde förhandlingsrunda hölls i New York

den 20–24 april. Förhandlingsrundan fokuserade främst på regulativa frågor. Inga nya bud för marknadstillträde, det vill säga tullar, tjänster och offentlig upphandling, utbyttes.

Det är viktigt att stödja kommissionen och bidra till att upprätthålla momentum i förhandlingarna. På så sätt kan vi bana väg för en diskussion under hösten om de svåraste förhandlingsfrågorna, till exempel offentlig upphandling och vissa jordbruksrelaterade frågor.

Förhandlingarna om TTIP är prioriterade av regeringen. Målet är att nå ett så ambitiöst resultat som möjligt för att stödja tillväxt och sysselsättning utan att underminera möjligheten att upprätthålla nuvarande skyddsnivåer för miljö, och människor och djurs hälsa eller hindra parterna från att skärpa skyddsnivåerna.

TTIP syftar inte till att parterna ska avreglera eller avsäga sig rätten att reglera. Det har varken EU eller USA intresse av. I stället handlar det om att finna pragmatiska sätt att i högre grad kunna förlita sig på varandras kontroll- och regleringssystem där det råder samsyn om regleringsnivån samt etablera en närmare dialog mellan de båda parternas regulativa myndigheter och instanser.

Regeringen har drivit frågan om att EU och USA bör samarbeta om minskad användning av antibiotika i djurproduktionen. Kommissionen avser att presentera ett förslag till USA inför nästa förhandlingsrunda i juli. Detta är något vi givetvis välkomnar. Vid sidan av de ekonomiska vinsterna finns även politiska aspekter med TTIP som inte ska glömmas bort. Förstärkta ekonomiska relationer stärker den transatlantiska länken och förutsättningar för ett närmare samarbete mellan EU och USA i framtiden. TTIP skulle även utgöra en viktig signal till de länder som ifrågasätter gällande vedertagna normer om rättsstatens principer.

Regeringen kommer att fortsätta att verka för största möjliga öppenhet i förhandlingarna. Regeringen välkomnar kommissionens transparensinitiativ och att EU:s förhandlingstexter publiceras. Detta säkerställer en faktabaserad debatt. Öppenhet är viktigt för att förhandlingarna ska kunna avslutas med ett gott resultat. Den breda dialogen med fack, näringsliv och andra intressenter från det civila samhället ska fortsätta.

Även investeringsfrågor och tvistlösningsmekanismen ISDS kommer att beröras. Förhandlingarna om ISDS är, som

bekant, suspenderade i avvaktan på EU:s offentliga samråd som hölls förra året samt fortsatta diskussioner inom EU. Vi välkomnar kommissionens rapport från det offentliga samrådet och det breda deltagandet i denna process från bland annat fackföreningar, näringsliv och andra organisationer från civilsamhället.

Kommissionens samrådsrapport bekräftar vår bild av en oro över ISDS och behovet av en modern och reformerad politik på området. Rapporten lyfter fram fyra områden där kommissionen ser behov av fördjupad diskussion, nämligen staters rätt att reglera, skiljedomars funktionssätt, relationer mellan nationella domstolar samt frågan om etablering av en överprövningsmekanism. Rapporten ligger också till grund för de tankar på förbättring av ISDS som Cecilia Malmström talat om i Europaparlamentet och även förmedlat vid det informella handelsministermötet i Riga den 25 mars.

Investeringsflödena mellan EU och USA är mycket omfattande. Vid rådsmötet avser regeringen att framhålla målet att nå en ännu högre grad av öppenhet för investeringar. Öppna, tydliga och stabila villkor för investeringar ska eftersträvas. Regeringen avser också att vid mötet framhålla att man är emot den nuvarande föråldrade ISDS-mekanismen och vill se en reformerad tvistlösningsmekanism i kommande handelsavtal. En modern investeringsskyddspolitik ska vara rättssäker och öppen och inte inskränka staters demokratiska beslutsfattande. Regeringen ska vara en starkt pådrivande kraft för att finna ett förbättrat och moderniserat investeringsskydd baserat på de grundläggande principer vi värnar.

Jag kan också nämna några exempel på reformer vi ser behov av inom de fyra områden som kommissionen har lyft fram.

Staters rätt att reglera bör stärkas ytterligare genom att det uttryckligen slås fast att investerare inte kan förvänta sig att lagar förblir oförändrade.

Valet av skiljedomare ska ske från en begränsad lista av högt kvalificerade jurister som ska följa en obligatorisk uppförandekod.

Det bör också finnas en skyldighet för investerare att redovisa hur de finansierar en tvist.

Små och medelstora företags tillgång till ISDS ska förbättras.

2014/15:33
29 april

Vi stöder inrättandet av en överprövningsmekanism för ökad rättssäkerhet.

Vi välkomnar att Cecilia Malmström har förmedlat initiala idéer om möjliga reformer och instämmer i kommissionens allmänna reformsträvanden, bland annat vad avser förtydligande av staters rätt att reglera och förbättring av ISDS funktionssätt. Viss ytterligare information om dessa idéer förväntas lämnas skriftligen kort före mötet, men kommissionen kommer enligt uppgift inte att presentera några konkreta förslag på reformer förrän tidigast i juni, enligt de uppgifter vi har fått än så länge.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Innan vi öppnar för diskussion kan jag tillägga att vi kommer att ha ett skriftligt samråd innan samrådet med medlemsstaterna eftersom vi inte kommer att ha något möte däremellan. Dokumenten kommer antagligen att komma tätt inpå mötet. Vi kommer att få en ståndpunkt från regeringen som vi kan ha skriftligt samråd om innan mötet.

Anf. 6 HANS ROTHENBERG (M):

Ordförande! Vi hade frågan uppe i näringsutskottet i går som en informationspunkt. Jag vill här på sammanträdet upprepa och förtydliga vad som sades från Alliansens sida. Det är bra att moderniseringen sker. Det är en modernisering som har skett över tid under flera decennier. ISDS-mekanismerna från början av 90-talet är inte densamma i dag. Det har skett en gradvis förbättring.

Vi vill accentuera att under den process som nu pågår är vi angelägna om att investeringsskyddet och mekanismen inte förtunnas, inte blir för klen, utifrån företagets sida. Mekanismen fungerar ju i båda riktningar, ett skydd för staten och ett skydd för investerare. Det är en fråga som vi kommer att bevaka under framtida hantering av ärendet.

Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för redovisningen av regeringens ståndpunkter.

Statsrådet nämnde specifikt antibiotika. Jag vill ha bekräftelse om att de övriga fytosanitära frågorna också inkluderas i det som statsrådet redovisade. Jag tänker på till exempel hormoner, klordoppade kycklingar och den typer av frågor som har varit omdiskuterade under riktigt många år

och där Europa har varit samlat runt en restriktiv hållning och inställning till att använda den typen av medel för att till exempel befrämja tillväxt eller att sådant vi gör i Europa inte blir nödvändigt med tanke på djurs och människors hälsa och välbefinnande.

Jag vill gärna ha en bekräftelse på att den europeiska linjen ligger fast och att den inte avses att ändras.

Anf. 8 TINA ACKETOFT (FP):

Tack, näringsministern, för föredragningen!

Folkpartiet ställer sig bakom den tydliga linje som näringsministern har haft i frågan. Vi vet att det inte är helt okomplicerat eftersom det finns olika åsikter om huruvida vi ska ha ett handelsavtal eller inte mellan EU och USA och definitivt om hur tvistlösningsmekanismen ska se ut.

Näringsutskottet och utrikesutskottet hade en gemensam hearing häromveckan där kommissionär Malmström underströk de punkter som näringsministern för fram. De verkar gå hand i hand. Jag hoppas att regeringen avser att verka för en lösning. Vi ser att det inte kommer att bli en lösning under detta år. Snarare dröjer det en bra bit in på nästa år. Men regeringen ska vara en tydlig röst och driva den svenska positionen framåt. Sverige kan stärka andra länder där det finns tveksamheter om avtalet. Vi ser både i kronor och ören och moraliskt att det kan innebära förbättringar vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter – djurens rättigheter också – om ett så stort avtal kommer till stånd som kan fungera som ett riktmärke för andra avtal i framtiden.

Tack för redogörelsen!

Anf. 9 EMMA WALLRUP (V):

Tack för redogörelsen!

Jag vill anmäla en avvikande mening. Ett alltför omfattande avtal riskerar att öka storföretagens makt och påverka kommande skyddslagstiftning, som många lyfter fram i debatten. Storföretagens möjlighet att stämma stater som vill införa progressiv lagstiftning till skydd för människor och miljö riskerar att få stora negativa konsekvenser för demokrati, arbetsrätt, djurskydd, hälsa och miljö. Just därför anser Vänsterpartiet att när det gäller ISDS att en sådan tvistlösningsmekanism inte behövs inom TTIP. Eventuella tvister ska kunna lösas inom ramen för de nationella

rättsväsendena. Regeringen borde kräva av EU-kommissionen ett besked om att TTIP i stället klassas som ett blandat avtal och därmed kommer under behandling i samtliga medlemsstaters parlament.

Det är många som debatterar frågan som är oroliga för vad som kan komma att ske. Det är viktigt att vi belyser dessa frågor noggrant.

Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD):

Herr ordförande! Vi tycker att regeringens ståndpunkt är relativt avvägd, framför allt att man vill respektera demokratiskt fattade beslut och att man vill skydda löntagares intressen.

Däremot har vi hört att det annonseras att eventuella ekonomiska svårigheter i vissa europeiska länder ska hanteras via de europeiska strukturfonderna. Om så är fallet vill vi anmärka på att vi inte tycker att det ska göras. Strukturfonderna ska lämnas i fred. Vi tror i stället på att handelsavtalet kan leda till något gott för alla inblandade parter.

Anf. 11 MARIE GRANLUND (S):

Ordförande! Vi välkomnar verkligen att det blir ett handelsavtal med USA. Det är otroligt viktigt för Europa och otroligt viktigt för Sverige.

Jag är nöjd med regeringens ståndpunkt att Sverige blir en röst i detta, att slåss för demokrati, att det verkligen handlar om tvistlösningsmekanismen. Det gäller också självklart löntagarnas rättigheter samt djur och klimat.

Jag önskar lycka till i det fortsatta arbetet. Det är en bra ingång.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Jag ger ordet till mig själv. Jag har ju suttit i handelsutskottet i EU-parlamentet i ett antal år. Det finns en tradition på handelsområdet där man har tenderat att fokusera på sina egna nationella företags behov och kanske inte sett det i ett globalt och samhälleligt sammanhang, och den traditionen finns kvar.

Nu har jag hört när jag har träffat en av USA:s chefsförhandlare, Malmström och flera andra att alla är överens om att den här gången ska vi göra rätt. Vi ska

skydda löntagarna, vi ska skydda miljön, och vi ska skydda djurhälsan.

2014/15:33
29 april

Men eftersom det ofta har funnits en tradition av att man inte har haft tillräcklig kunskap om till exempel miljölagstiftning bland handelsförhandlare känner jag att det är viktigt att vi får politisk kontroll över den här processen så att de uppsatta målen nås. Det är bra att regeringen tar konkreta initiativ till exempel kring antibiotikan, för då kan vi visa att ett handelsavtal kan bli någonting som gynnar handeln utan att missgynna andra. Om vi kan lyckas i det uppsåtet vore det faktiskt någonting som verkligen gynnar framtiden.

Det ser jag fram emot att vi kämpar för, och då undrar jag också: Är alla länder med på det nya? TTIP har ju blivit våldsamt diskuterat i många länder. Är alla länder nu med på båten när det gäller att se till att försvara de intressen som vi står för här och som regeringens position uttrycker? Hur känns stämningen bland andra?

Anf. 13 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Tack för frågor och kommentarer! Först kan jag konstatera att hela poängen med ett TTIP-avtal är att främja investeringar och handel mellan våra kontinenter. Det är det som är utgångspunkten, så det är viktigt att frågan om investeringspolitik finns med i det här avtalet, för det gynnar framväxten av nya jobb både i Europa och i USA.

Jag tror dock att det är viktigt att se att hela frågan om ISDS, som nog kommer att bli en av huvudpunkterna i diskussionerna på det här mötet, kräver en modernisering. Några var inne på vad förutsättningarna är för att lyckas och hur vi jobbar med andra länder – jag tror att inte minst Cecilia Malmström har sett att frågan om ett moderniserat ISDS är en förutsättning för att debatten i en del länder faktiskt ska hamna rätt och inte ta överhanden i hela diskussionen om det här. Det finns många frågor som måste bevakas i processen; det är inte bara en fråga som måste finna ett bra slut i de här förhandlingarna.

Jag tror alltså att den här moderniseringsagendan som kommissionen har tagit tag i, som många medlemsstater är aktiva i och som jag har beskrivit att också Sverige kan vara aktiva i att diskutera och driva fram, är en förutsättning för

att vi ska hamna på ett bra resultat på slutet, och jag tror därför att det är klokt att göra på det sättet.

När det gäller Eskil Erlandssons fråga är det självklart så att EU inte kommer att ändra vår lagstiftning på dessa områden. Sverige har och har haft en väldigt tydlig position under en väldigt lång tid. Sedan är vi medvetna om att alla länder inte har samma syn. USA har inte samma syn som vi på de här frågorna, men det finns ett antal europeiska länder som inte heller har samma syn som vi i de här frågorna.

Förhandlingsmandatet är dock väldigt tydligt: Vi kommer att bevaka detta så att det inte blir så att EU ändrar sin lagstiftning på det här området. Vi står långt ifrån USA på det här området, men från Sverige har vi ändå drivit på i antibiotikafrågan, och det verkar nu som om EU gör ett försök att få in det här i avtalet på ett bra sätt. Det är ju en så mycket större fråga än bara för Europa, en global fråga om hur vi hanterar antibiotikaresistensen.

Om vi lyckas med den frågan skulle jag vilja se det som en seger för att avtalet också tar in en del av de frågor som vi har haft en stor oro för.

Regeringen prioriterar tre sjok av frågor i förhandlingarna den närmaste tiden. Det första är att handelsavtalet inte ska underminera möjligheten att upprätthålla skyddsnivåer, som ordföranden tog upp, och att det också ska vara möjligt att skärpa skyddsnivåerna.

Det andra handlar om att värna frågan om antibiotikaanvändning och kemikalier, eftersom det är en så viktig position från Sveriges sida.

Det tredje har varit att modernisera ISDS-processen för att den ska vara rättssäker, öppen och inte inskränka staters demokratiska beslutsfattande.

Det är alltså tre frågor i de förhandlingarna som vi tycker är viktiga att bevaka, och dessa frågor verkar stämma överens med och ligga inom den diskussion vi har här också på mötet med EU-nämnden, det vill säga att avtalet ska främja handel, tillväxt och nya jobb. Det är liksom utgångspunkten för hela avtalet.

Jag konstaterar att Vänsterpartiet har en i grunden annan uppfattning om TTIP-avtalet. Bara en sak: Det är klart att det blir mycket diskussion om storföretag, för det är de som syns och hörs i debatten. Jag vill nog hävda att för svensk del är det de små och medelstora företagen som har mest att vinna

på ett framgångsrikt avtal, för det är de som har störst kostnader för att kunna anpassa sig till olika marknader och kunna delta i handeln.

Jag tror därför att det är viktigt att se båda delarna. Det är också därför som vi tycker att man inom ramen för ISDS ska titta på systemet så att det funkar bra också för små och medelstora företag. De får inte glömmas bort i hela den här diskussionen. Jag tror att det är en väldigt viktig del av det här avtalet.

Jag tror att jag har svarat när det gäller de egna intressena i sådana här handelsfrågor. Jag har varit inne på att vi har en tydlig agenda för förhandlingarna. Det tror vi är bra, men man kommer nog inte ifrån att i sådana här förhandlingar så kommer länder att försöka bevaka sina intressen. Vi kan tycka att våra egenintressen angående antibiotika och kemikalieanvändning är universella intressen, men skulle man fråga grekerna, spanjorerna, fransmännen och amerikanerna så tycker nog även de att deras intressen är snudd på universella intressen. Så får man nog räkna med att sådana här förhandlingar ändå är.

Jag vill ändå säga en sak som jag tror är viktig för Sverige och Europa att tänka på, och det är att det är viktigt att vi hanterar de här förhandlingarna nu så att kommissionen också får jobba och driva förhandlingarna. Utifrån kan det ibland nästan uppfattas som att vi i Europa förhandlar med oss själva snarare än med vår motpart. Det är trots allt en förhandling mellan oss och USA, så skulle det uppfattas så är det klart att ju svagare vi blir som förhandlingspart desto mindre förutsättningar har vi att vinna framgång i våra förhandlingsmandat som vi vill lyckas med i den här förhandlingen.

Jag tror därför att det är oerhört viktigt att stötta kommissionen och vara tydlig med förhandlingsmandatet i de viktiga frågor som Sverige har lyft fram i dessa förhandlingar.

Anf. 14 EMMA WALLRUP (V):

Jag vill fråga Mikael Damberg om regeringen ändå inte ser en risk med att USA ligger så långt ifrån Sverige och flera andra länder i EU och så att säga ser de allmänintressen som vi vill lyfta fram som egenintressen och driver på för andra saker. Är det då inte en stor risk att gå in i ett sådant här avtal över huvud taget och särskilt med den här ISDS-

mekanismen? Kommer vi inte att förlora på det i längden?
Jag vill fråga hur regeringen ser på detta.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Det var också Johnny Skalins fråga om strukturfonder, även om det inte är näringsministerns ansvarsområde. Har användningen av strukturfonder diskuterats?

Anf. 16 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag ska börja med den andra frågan. Jag har inte varit med i den diskussionen inom ramen för de diskussioner jag har haft om TTIP-avtalet. Det är möjligt att diskussioner har förts i andra sammanhang i europeiska strukturen, men på mina ministermöten har det inte varit uppe till diskussion. Detta säger inte att det inte har förekommit, men det har inte förekommit på de möten jag har varit med på.

Jag tror att det är lite tidigt att gå in och diskutera den frågan innan det finns ett avtal, innan man vet hur avtalet ser ut och även när det börjar tillämpas och man ser effekterna av ett avtal. Det är lite prematurl att veta exakt hur den diskussionen kommer att föras framöver.

Jag noterar ståndpunkten och kommer säkert att återkomma till den diskussionen senare. Men vi har alltså inte fört den diskussionen i våra sammanhang.

När det gäller Vänsterpartiets fråga är det klart att vi på vissa områden har olika lagstiftning och tradition. Livsmedelsområdet är ett stort sådant område, kemikalieområdet också, där USA och Europa har olika traditioner och olika lagstiftningsprocedur.

Förhandlingsmandatet är tydligt att på de områden där vi står långt ifrån varandra är det inte meningen att vi ska harmonisera lagstiftningen eller ändra vår lagstiftning. Däremot kan man titta på andra saker. Kan man titta på vissa saker när det gäller kontroller eller registrering av ämnen och sådant, kan det göras enklare och mer jämförbart med varandra så tittar man på det.

Det är inte en fråga om lagstiftningsförändringar på de områden där vi står långt ifrån varandra. Det är förhandlingsmandatet tydligt på. Detta är också en sådan fråga som regeringen kommer att bevaka så att det inte blir på det sättet. Den amerikanska sidan är otroligt stolt över sin

livsmedelsproduktion och ser ibland med oro på europeisk livsmedelsproduktion, så de har heller inga intressen av att anpassa sin lagstiftning till europeisk lagstiftning på det här området.

Ibland tappar vi bort i Europadiskussionen att den amerikanska inrikespolitiska diskussionen också finns där och att de inte heller vill byta system. Men visst har vi ett intresse av att lyfta vissa frågor som är verkligen stora. Antibiotikaanvändningen är en sådan fråga där Europa och USA måste ta lead för att den globalt sett ska minska så att vi kan hantera det globala hot som antibiotikaresistens är.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Allt behöver ju heller inte finnas med i avtalet, utan man avtalar det man lyckas komma överens om i slutändan också. Jag minns särskilt ett möte jag hade i Paris med två amerikaner som hade ätit på McDonalds i fem veckor i Europa, för de vågade inte äta på våra dåligt diskade tallrikar. Det finns alla synpunkter här.

En sak som jag vill lägga till är att i flera EU-lagstiftningar har vi ibland undantagit mikroföretag, just för att EU:s kompetens inte ska sträcka sig alltför långt in i minsta byarna i Småland. Det är viktigt att den här typen av undantag, alltså när EU-lagstiftningen inte ska tillämpas, finns kvar även när vi har avtalat om procedurer med USA. Den typen av förenklande arbete för mikroföretag får inte försvinna tillbaka igen.

Anf. 18 HANS ROTHENBERG (M):

Ibland kanske det kan vara bra att även tvistlösningsmekanismen gäller för mindre företag i innersta Småland.

Jag ville bara lägga till att det finns en angelägenhet i att den här förhandlingen avslutas i närtid. Det pågår ju en förhandling mellan USA och tolv andra nationer runt Stilla havet, och det finns en poäng i att det här avtalet faktiskt avslutas innan dessa, för det handlar om möjligheten att också kunna sätta en standard för kommande avtal.

Detta gör också att Sverige bör driva på i detta, vilket innebär att vi inte kan hålla på och diskutera för mycket med varandra. En förhandling börjar alltid med att två parter har olika ståndpunkter, och skickligheten i förhandlingen går ut

på att se till att dessa ståndpunkter närmar sig. Det är alltså angeläget att den här processen går undan.

Anf. 19 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Jag har egentligen inget mer att tillägga, annat än att vi är angelägna om att förhandlingarna nu ska gå framåt. Det har varit lite trögt, men nu finns det ett window of opportunity, som man säger på svenska, i förhandlingarna, och vi vill gärna komma så långt det är bara är möjligt under det här året som är 2015.

Då tror jag att det är jättebra att kommissionen också får stöd av medlemsstaterna, att det finns ett politiskt tryck att komma framåt så att vi får se viktiga avtalsområden. Vi har ännu så länge inte sett till exempel amerikanernas syn på hållbarhetskapitlet som handlar om fackliga rättigheter och om miljön. Många av oss är intresserade av att se detta så att debatten kan föras utifrån faktiska utgångspunkter. Det har ännu inte kommit, men vi är alla angelägna om att förhandlingarna rör sig framåt på olika områden så att vi har mer fakta att diskutera.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att diskussionen är avslutad och att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga, med en avvikande mening anmäld från Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelser inför Världshandelsorganisationens tionde ministerkonferens – Utvecklingsagendan från Doha.

Anf. 21 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Detta är en diskussionspunkt om de pågående förhandlingarna om Doharundan. Senast riksdagen blev informerad om WTO och DDA var inför mötet i FAC den 21 november 2014.

Efter höstens dödläge i förhandlingarna inom WTO kunde man, mycket välkommet, i december 2014 blåsa nytt liv i förhandlingarna om Doharundan.

WTO:s generaldirektör Azevêdo har angett som målsättning att presentera ett arbetsprogram som anger ramarna för en överenskommelse av Doharundan till den 31

juli 2015. Han talar även om möjligheten att avsluta Doharundan vid ministerkonferensen i Nairobi i december.

2014/15:33
29 april

Vår bedömning i nuläget är att vi inte kommer att uppnå ett tillräckligt tydligt arbetsprogram till i juli för att kunna avsluta Doharundan i december. Däremot hoppas vi på att vi vid WTO:s tionde ministerkonferens kan få ett politiskt avslut på Doharundan. För att detta ska kunna ske behövs ökad aktivitet i förhandlingarna samt politiskt ledarskap från alla WTO:s medlemsstater.

Regeringen avser vid rådsmötet att uttala ett starkt stöd för ett avslut av Doharundan med meningsfulla resultat för jobb, tillväxt och småföretag i Sverige och inte minst i utvecklingsländerna som kanske mest berörs av dessa förhandlingar.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Har vi några kommentarer?

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga.

Vi går vidare till 4 b, så att säga: Förhandlingar om avtalet om miljöanpassade varor. Har näringsministern några kommentarer där?

Anf. 23 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Förhandlingarna om ett miljöavtal har pågått sedan juli 2014 och kommer nu att gå in i en mer intensiv fas. Över 2 000 förslag på miljövaror har kommit in från EU och övriga förhandlingspartner, bland annat Kina, USA och Norge. Det gäller nu att komma fram till en slutgiltig lista av produkter som i nästa steg ska vara föremål för tullsänkningar. Produkternas nytta för miljön ska vara avgörande för vilka produkter som kommer att komma med i ett slutgiltigt avtal.

Tyvärr har fokus inom EU på senare tid i stället handlat om behovet av att skydda några länders industrier. Regeringen kommer därför att lyfta fram vikten av ett ambitiöst miljövaruavtal. Regeringen kommer att påminna om att marknaden för gröna innovationer och teknik är en framtidsmarknad som utöver att bidra till att skapa tillväxt och jobb i Europa också kan bidra till att lösa klimatutmaningen.

Ett avtal om en liberalisering av miljövaror och tjänster kan bli ett viktigt bidrag till klimatmötet i Paris och till post-2015-agendan. Regeringen kommer också att fortsätta lyfta fram vikten av att inkludera tjänster i förhandlingarna eftersom det är mycket svårt att sälja avancerad miljöteknik, exempelvis vattenrening, om inte vissa tjänster också ingår i försäljningen. Varorna och tjänsterna är alltså tätt sammankopplade.

Anf. 24 JOHNNY SKALIN (SD):

Vilken bedömning gör man när det gäller svenska arbetstillfällen i relation till handelsavtalet?

Anf. 25 BÖRJE VESTLUND (S):

Det mest positiva med att man tar upp just miljöanpassade varor är väl att man diskuterar något annat än jordbruket. På Doharundan brukar man annars köra fast när man kommer till jordbruket.

På Balimötet diskuterades it-produkter av olika slag en hel del. Det diskuterades i varje fall före mötet. Sedan blev det helt dött. Hur är det med det nu? Finns det över huvud taget någon diskussion om it-produkter just nu?

Anf. 26 ORDFÖRANDEN:

Du menar utöver det globala it-avtalet?

Anf. 27 BÖRJE VESTLUND (S):

Ja.

Anf. 28 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Vi har ännu inte räknat på en bedömning av antalet jobb ifall vi når ett miljövaruavtal. I alla sådana sammanhang brukar jag vara försiktig med att använda siffrorna om dynamiska effekter och beräknade effekter. Men Sverige är ganska duktigt på och har ett antal företag på området. Vi har också historiskt sett haft en organisation som har stöttat den typen av export. Vi tycker att det är intressant för vårt land, men det bidrar också till global miljönytta att sprida den senaste tekniska innovationen på området.

Vi, tillsammans med flera andra länder, ser stor nytta med avtalet. Men vi har inte räknat på antal jobb. Det kanske är lättare att se det när vi har tittat på vår exportstrategi där vi

gör olika insatser för att se vad mer vi kan göra för att hjälpa svenska företag ut på exportmarknaden.

2014/15:33
29 april

Det här är ett avtal som vi ännu inte har sett. Det finns 2 000 förslag på miljövaror. Vi vet fortfarande inte vilka av de varorna som kommer att komma in i avtalet på slutet. Vår ambition är att det är största miljönytta som ska avgöra vilka varor som kommer in till slut. Men jag har inte sett några sådana beräkningar för svensk del i alla fall.

När det gäller ITA och it-relaterade varor och tjänster pågår det en omförhandling av det redan gällande ITA-avtalet. Tanken var att det skulle bli klart till december i år. Det kanske kan ske, men det är mer osäkert nu. Det har uppstått lite problem i förhandlingarna. Det är alltså inte säkert att det är löst till december.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga.

Vi har även ett lunchmöte om det östliga partnerskapets handelseffekter.

Anf. 30 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

I samband med FAC genomförs förutom lunchmötet också ett informellt möte med partnerländernas handelsministrar. Fokus väntas ligga på förberedelserna inför toppmötet i Riga den 21 till 22 maj.

Handelsfrågorna, särskilt de fördjupade frihandelsavtalen med Georgien, Moldavien och Ukraina, är en central del av det östliga partnerskapet. Avtalet innebär en överenskommelse om långtgående reformer av ländernas ekonomi men är också kopplat till ett ökat tillträde till EU:s inre marknad.

Regeringen ser toppmötet som ett viktigt tillfälle för att insistera på vikten av implementering av avtalen och för att ge partnerländernas regeringar politiskt stöd i detta avseende. Det blir också ett tillfälle för att understryka att dessa avtal inte riktar sig mot något tredjeland.

Anf. 31 TINA ACKETOFT (FP):

Det ska bli spännande att höra återrapporteringen om detta.

Efter att nyligen ha varit i Armenien vill jag lyfta fram att det, precis som näringsministern säger, är ett steg för att

trycka på för reformer som landet behöver för att närma sig vår vision av hur ett vettigt samhälle bör fungera. Och just Armenien är i en brytningspunkt. Minsta lilla känsla av att EU ser dem, av att EU är villigt att stödja men också är villiga öppna upp den inre marknaden skulle nog kunna ha en effekt vid den här tidpunkten.

Vi pratar naturligtvis oftast om Georgien och Ukraina i den här frågan, men jag vill trycka på att man inte ska glömma bort ett land som Armenien, som uppenbarligen står mycket längre ifrån EU än de andra länderna gör men som nu är i ett avgörande skede.

Anf. 32 JOHNNY SKALIN (SD):

Vi ser inget mervärde i att de här länderna ska närma sig Europeiska unionen. Det är också själva syftet med det östliga partnerskapet.

Eftersom regeringen inte har samma inställning som oss i frågan anmäler jag avvikande mening.

Anf. 33 JOHAN NISSINEN (SD):

Jag återkommer till den fråga som vi ställde i går och som ni inte kunde svara på. I det östliga partnerskapet ingår också att man vill ha handelsrelationer med bland annat Vitryssland. Jag ser ett litet problem där eftersom Vitryssland är en diktatur som inte uppfyller kraven för att vara med i Europarådet eftersom de inte uppfyller kraven för mänskliga rättigheter.

Vad är regeringens syn på kommande handelsrelationer med Vitryssland? Har regeringen någon tanke när det gäller ekonomiska incitament till Vitryssland för att de ska öka demokratiska och mänskliga rättigheter? Eller har man bara sett det ekonomiska intresset för EU?

Anf. 34 PYRY NIEMI (S):

Ordförande! Tack ministern för föredragningen!

Det är otroligt positivt att vi närmar oss varandra i det östliga partnerskapet. Jag antar att den här typen av handelsavtal kommer att stärka reformarbetet rejält framöver. Just mer-för-mer-principen är helt avgörande för hur de demokratiska institutionerna kommer att börja fungera i de sex partnerskapsländerna.

Jag ser fram emot att det öppnar för inte bara handel utan också andra former av tjänster och uppdrag. Där kan vi inom

EU stötta inte minst det demokratiska reformarbetet för att de länderna, precis som Tina Ackefoht sa, ska kunna närma sig den EU-princip som vi följer här. Och på lång sikt kommer vi kanske att ha ett antal nya EU-medlemsstater.

Jag välkomnar verkligen regeringens positiva och progressiva insatser.

Anf. 35 MARGARETA CEDERFELT (M):

Ordförande! Det är oerhört angeläget att fortsätta arbetet med det östliga partnerskapet, inte minst i dessa dagar när många av de östliga länderna har en besvärlig situation beroende på andra grannar.

Det finns, precis som många andra har sagt, ett mervärde ur demokratiskt och mänskliga rättigheters perspektiv och för utveckling i länderna. Men det gäller förstås också ekonomin och handeln. Det är en angelägen fråga.

Anf. 36 Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S):

Ordförande! Jag vill börja med att påpeka att Sverige och Polen var drivande när det östliga partnerskapet tillkom. Vi har en lång historia av att stödja de här länderna och samarbeta med dem.

Det här är första gången som handelsministrarna kommer att träffa partnerländernas handelsministrar i ett gemensamt möte. Det är alltså en politisk signal om och ett erkännande av samarbetet som vi nu har på olika områden. Precis som Tina Ackefoht tog upp handlar det till stor del om att lyfta upp frågan och att tydliggöra politiskt att den finns där och att den har betydelse.

Utgångspunkten är att vi tycker att länderna har rätt att göra sina egna ekonomiska och politiska vägval. Det är det som är grunden. Sedan har Europa en inriktning på samarbete och öppenhet. Men det är en viktig signal, både till länderna och till Ryssland, att de här länderna har rätt att göra sina egna vägval.

När det gäller Armenien ser vi möjligheter att utveckla samarbetet på flera områden. Men det finns begränsningar. De är medlemmar i euroasiatiska unionen, och det sätter vissa begränsningar för hur långt de är villiga att gå i sammanhanget.

2014/15:33

29 april

I fråga om Vitryssland finns det inget frihandelsavtal. Det är en diktatur som kränker mänskliga rättigheter på ett väldigt brutalt sätt. De tillämpar dödsstraff och får därför inte bli medlemmar i Europarådet. Men det innebär inte att EU och Sverige per automatik helt avstår från kontakter med Vitryssland. EU bedriver en så kallad kritisk engagemangspolitik som kombineras med sanktioner mot Vitrysslands ledarskap. EU:s syn på det ledarskap som har funnits där är alltså tydlig, och man har också infört sanktioner. Vitryssland behandlas alltså inte som ett land som alla andra i de här sammanhangen.

Anf. 37 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens inriktning i denna fråga, med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Därmed har vi uttömt dagens inte särskilt omfattande dagordning när det gäller antalet punkter, men de var nog så viktiga.

Tack så mycket näringsministern!

Innehållsförteckning

2014/15:33

29 april

§ 1 Utrikes frågor – handel.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 6 HANS ROTHENBERG (M).....	3
Anf. 7 ESKIL ERLANDSSON (C).....	3
Anf. 8 TINA ACKETOFT (FP)	4
Anf. 9 EMMA WALLRUP (V).....	4
Anf. 10 JOHNNY SKALIN (SD).....	4
Anf. 11 MARIE GRANLUND (S).....	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 13 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	5
Anf. 14 EMMA WALLRUP (V).....	7
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 16 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	7
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 18 HANS ROTHENBERG (M).....	8
Anf. 19 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	8
Anf. 20 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 21 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	9
Anf. 22 ORDFÖRANDEN.....	9
Anf. 23 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	9
Anf. 24 JOHNNY SKALIN (SD).....	10
Anf. 25 BÖRJE VESTLUND (S).....	10
Anf. 26 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 27 BÖRJE VESTLUND (S).....	10
Anf. 28 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	10
Anf. 29 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 30 Närings- och innovationsminister	
MIKAEL DAMBERG (S).....	11
Anf. 31 TINA ACKETOFT (FP)	11

2014/15:33

29 april

Anf. 32	JOHNNY SKALIN (SD)	11
Anf. 33	JOHAN NISSINEN (SD)	11
Anf. 34	PYRY NIEMI (S)	12
Anf. 35	MARGARETA CEDERFELT (M)	12
Anf. 36	Närings- och innovationsminister MIKAEL DAMBERG (S)	12
Anf. 37	ORDFÖRANDEN	13